

LATVIJAS MELIORATORU BIEDRĪBA

Reģ. Nr. 40008006571,
Rīgas iela 113, Salaspils, Salaspils novads LV- 2169
Tālr.+37129264678, fax. 67249011
melioracijaag@gmail.com

23.03.2018. Nr. 6

**Ministru kabinetam
Brīvības bulvāris 36,
LV-1520**

**Latvijas Republikas Zemkopības ministrijai
Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981**

**Latvijas Pašvaldību savienībai
Mazā Pils iela 1, Centra rajons,
Rīga, LV-1050**

Rīgā, 2018. gada 23. Martā.

Šā gada 9. Martā Ikšķilē notika Latvijas Melioratoru biedrības sapulce, kurā tikās visu Latvijas novadu melioratori- Latvijas Meliorācijas biedrības biedri. Tika apspriestas aktuālās meliorācijas nozares problēmas, neapmierinošā situācija šajā jomā Latvijā. Saskaņā ar kopsapulces lēmumu nosūtām sapulcē pieņemto rezolūciju.
Pielikumā: Rezolūcija uz 2 (divām) lapām.

Romualds Dovgjallo,
Latvijas Melioratoru biedrības valdes priekšsēdētājs

Ikšķilē, 2018.gada 9.martā

REZOLŪCIJA

Par meliorācijas sistēmu efektīvas darbības nodrošināšanu.

Latvijas dabas apstākļos nokrišņi gadā vidēji par 250 milimetriem pārsniedz summāro iztvaikošanu, tādēļ lielākā daļā teritorijas augsne ir pārmitra. Aptuveni 60% lauksaimniecības zemēs un 25% meža zemēs ir izbūvētas hidromelioratīvās būves, lai padarītu šīs teritorijas piemērotas apsaimniekošanai un apdzīvošanai. Meliorācijas sistēmas un hidrotehniskās būves ir ierīkotas projektētā režīma uzturēšanai ar tām aptvertajā teritorijā, ar nosacījumu, ka tās tiek koptas un uzturētas kā vienots komplekss, sākot no lielajām valsts ūdensnotekām un polderu sistēmām līdz koplietošanas ūdens novadiem un katra zemes īpašnieka vai tiesiskā valdītāja nosusināšanas sistēmām un to būvēm. Kā parādīja 2017. gada rudens lietavas, ūdensnoteku un nosusināšanas sistēmu tehniskais stāvoklis daudzviet ir neatbilstošs šo būvju projektētā režīma un funkciju nodrošināšanai. Daudzviet ūdensnotekas ir aizaugušas un piesērējušas, pārpildītas ar bebru veidotiem aizdambējumiem, kuri bieži ir galvenie ūdens noteces traucēkļi. Nosusināšanas sistēmu neapmierinoša stāvokļa dēļ tika kavēta pieplūstošo ūdeņu savlaicīga novadīšana no meliorētajām zemēm, kas bija par iemeslu zemāko vietu pārplūšanai un ilgstošam augsnes pārmitrinājumam. Tā rezultātā lielus zaudējumus cieta lauksaimniecības un meža zemju apsaimniekotāji, applūdušo teritoriju iedzīvotāji un tika bojāti dažādi infrastruktūras objekti.

Latvijas Melioratoru biedrības (turpmāk – LMB) sapulces dalībnieki atzīmē, ka pēdējos gados līdzīgas situācijas dažādos Latvijas novados atkārtojas arvien biežāk (piemēram, 2001., 2003., 2007., 2010., 2013.gados). Tas nozīmē, ka bez visaptveroša meliorācijas sistēmu tehniskā stāvokļa novērtējuma un mērķtiecīgas to darbības efektivitātes uzlabošanas nebūs iespējams mazināt klimatisko apstākļu progresējošo negatīvo ietekmi uz zemes ražotspējas izmantošanu, dabas resursu un vides teritoriju saglabāšanu.

03.08.2010. Ministru kabineta noteikumos Nr.714 “Meliorācijas sistēmas ekspluatācijas un uzturēšanas noteikumi” zemes īpašniekam noteiktās normas meliorācijas sistēmu izmantošanā, kopšanā un saglabāšanā netiek ievērotas. Viensaimniecību drenu sistēmās drenu iztekas netiek attīrītas no aizgruvuma, drenu akas ir bez vākiem un piesērējušas. Ap akām veidojas lokālas zemes pārmitrinājuma vietas. Vienkārši – drenu sistēmas lēnām pārstāj darboties un iet bojā. Nenotiek arī hidromelioratīvo būvju pārbaude pirms paliem un ilgstošu lietavu periodā, kā arī nepieciešamo preventīvo pasākumu veikšana.

Valstī nav institūcijas ar profesionāliem speciālistiem, kuri uzraudzītu un kontrolētu meliorācijas sistēmu uzturēšanas normu ievērošanu. Pēc Zemkopības ministrijas 2000. gadā veiktajām reformām meliorācijas dienestos līdz šai dienai nav izveidots valsts un pašvaldības līmenī vienots, visu aptverošs un profesionāls meliorācijas dienests. Pašvaldībās trūkst atbilstošas kompetences speciālistu. Būvvaldēs ir nepietiekoši hidromelioratīvajā būvniecībā kvalificētu speciālistu.

Novados nav arī meliorācijas speciālistu, kuri zemes apsaimniekotājiem varētu sniegt padomu. SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” praktiski nav neviena profesionāla darbinieka, kurš spētu sniegt individuālas konsultācijas lauksaimniekiem un mežsaimniekiem jautājumos par meliorāciju un tās nozīmi saistībā ar klimata pārmaiņām.

Tā kā inženieru hidrotehniķu sagatavošana Latvijas Lauksaimniecības universitātē pārtraukta vairāk kā pirms 20 gadiem, kvalificētu meliorācijas speciālistu trūkums jūtams visos valsts un pašvaldību paredzēto funkciju veikšanas līmeņos.

Valstī trūkst Meliorācijas likumā noteiktā meliorācijas kadastra informācija par meliorācijas sistēmu kvalitatīvo stāvokli, jo likumā noteiktā meliorācijas sistēmu inventarizācija netiek veikta.

Latvijā iztrūkst saimnieciska skatījuma uz visu meliorācijas sistēmu kompleksu kopumā. Meliorācijas sistēmu kompleksas darbības nodrošināšanu bieži ierobežo dažādas vides aizsardzības prasības.

Valstī joprojām nav meliorācijas politikas plānošanas dokumentu. 2013. gadā Zemkopības ministrijā uzsāktā Meliorācijas nozares attīstības pamatnostādņu izstrādāšana nav pabeigta.

Izvērtējot iepriekšminēto, LMB sapulces dalībnieki - meliorācijas speciālisti uzskata, ka meliorācijas sistēmu uzturēšana valstī ir neapmierinošā stāvoklī. Ir virkne aktuālu jautājumu, kuru risināšana valstiskā līmenī kaut daļēji uzlabotu meliorācijas sistēmu un būvju uzturēšanu un plūdu risku mazināšanu. Atbildīgajām valsts institūcijām būtu neatliekami risināmi šādi jautājumi:

1. Izstrādāt ilgtspējīgu meliorācijas sistēmu uzturēšanas un atjaunošanas programmu ar nepieciešamo finansējumu periodā pēc 2020. gada;
2. Meliorācijas likumā precizēt un konkretizēt meliorācijas sistēmu pārvaldības un uzturēšanas atbildību valsts un pašvaldību līmenī;
3. Precizēt Ministru kabineta noteikto meliorācijas sistēmu inventarizācijas metodiku un ieplānot kvalificētu speciālistu vadītu meliorācijas sistēmu inventarizāciju;
4. Katra novada pašvaldībā nodrošināt meliorācijas speciālistu, kurš veiku meliorācijas sistēmu uzturēšanas pārraudzību, to kontrolējot un koordinējot;
5. Izstrādāt normatīvo aktu grozījumus bebru populācijas samazināšanas veicināšanai Latvijā;
6. Panākt samērīgu vides faktoru ievērtējumu meliorācijas sistēmu būvniecībā, t.sk. atjaunošanā vai pārbūvē;
7. Atjaunot inženieru hidrotehniķu sagatavošanu Latvijas Lauksaimniecības universitātē;
8. Izvērtēt iespēju palielināt nekustamā īpašuma nodokli zemes īpašniekiem, kuri ignorē meliorācijas sistēmu uzturēšanas prasības;
9. Piešķirot platību maksājumus, vērtēt maksājumu saņēmēju dalību meliorācijas sistēmu uzturēšanā;
10. Zemkopības ministrijā atjaunot regulāru konsultatīvās padomes zemes meliorācijas jautājumos darbību.

Biedrības speciālisti ir gatavi sadarboties šo jautājumu konstruktīvā risināšanā. LMB kontaktpersona – valdes priekšsēdētājs Romualds Dovgjallo, t.29264678.

Sapulces vadītājs Juris Kalniņš (inženieris hidrotehniķis)

Sapulces sekretārs Jānis Poprockis (inženieris hidrotehniķis)